

20. Official Journal of the European Union. Consolidated Versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=EN>

21. Quille G. Developing EU Civil–Military Coordination: The role of the new Civilian Military Cell // Joint Report by ISIS Europe and CeMiSS, Brussels. – 2006. – 31 p.

22. Reichard M. The EU–NATO Relationship. A Legal and Political Perspective. – London: Routledge, 2006. – 428 p.

23. Simón L. EU Unity of Command – the Planning and Conduct of CSDP Operations // Royal Institute for international Relations. – January 2011. – Egmont Paper №41. – 26 p.

24. Simón L. Command and Control? Planning for EU Military Operations // European Union Institute for Security Studies. – 2010. – №81. – 52 p.

25. Tardy T. CSDP in action. What contribution to international security? – Paris: European Union Institute for Security Studies, 2015. – 51 p.

26. Tardy T. Funding peace operations. Better value for EU money // European Union Institute for Security Studies. – December 2013. – №38. – 4 p.

Stakhurskyi I. V., Master in Political Science, National University of «Kyiv–Mohyla Academy» (Ukraine, Kyiv), stakhursky.ivan@ukr.net

Political and institutional mechanisms to improve the crisis management of the European Union

The paper aims at explaining the importance of reforming the political and institutional mechanisms of the Common Security and Defence Policy of the European Union. The article reveals the current structural shortcomings that prevent the EU from effective planning, coordinating, conducting, and financing the peacekeeping activity. The task is to consider benefits for the EU crisis management from creating the permanent EU Headquarter. The author indicates the necessity to review the «Athena» financing mechanism as well as to rely on the «Permanent Structured Cooperation» mechanism in order to deepen the EU military integration. The article highlights the impact of «pooling and sharing» initiative on the European defence industry and also points out why the EU should find a use for the Battle Group Concept in its crisis management activity.

Keywords: European Union, Common Security and Defence Policy, crisis management, Berlin Plus arrangements, Framework Nation Concept, EU military Headquarter, «ATHENA» mechanism, Permanent Structured Cooperation, Battle Groups.

* * *

УДК 323.1

Філатов Б. А.,
кандидат юридичних наук, член політичної ради
політичної партії «Українське об'єднання патріотів»
м. Дніпро (Україна, Дніпро), bfilatow@i.ua

ПАТРІОТИЧНІ ПАРТІЇ СУЧАСНОГО ЄС: ОСОБЛИВОСТІ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДИЗАЙНУ

Розглядається специфіка інституційної трансформації політичних партій патріотичного спрямування у країнах сучасного ЄС, вивчається модель пристосування правих політичних сил до процесів департизації та деідеологізації суспільства. Встановлюються особливості інтеграції різних політичних сил в межах проектів національного протесту. Розглядається технологія інституційної мімікрії у процесах адаптації до зміни парадигми політичної участі громадян у країнах сучасного ЄС. Обґрунтовується актуальність патріотизму та поширення правих настроїв для країн сучасної Європи. З'ясовується значення проблем міграції, загроз національним інтересам, геополітичних зсувів для стану громадської думки і симпатій політично нейтральних громадян. Оцінюється інституційна спроможність правих та патріотичних сил. Метою статті є встановлення специфіки патріотичних політичних партій сучасної Європи у контексті їх інституційної еволюції. Аналізуються можливості швидкого переходу патріотичних партій від маргінального стану до стану правлячих чи урядових сил. Досліджується значення організаційного ядра правих політичних сил як чинника високої адаптивності щодо зміни політичної ситуації. Робиться висновок стосовно кінцевого пункту еволюції інституційної форми правих та патріотичних політичних сил в сучасній Європі. Обґрунтовується значення кількісного та якісного аналізу електоральних результатів для оцінки інституційної еволюції патріотичних партій. Встановлено перспективний вплив присутності патріотичних сил в органах місцевого самоврядування і державного управління. З'ясовано способи, за допомогою яких патріотичні сили активно намагаються здобути популярність широких верств населення. Акцентовано увагу на чинниках забезпечення міцності електорального ядра правих політичних сил ЄС.

Ключові слова: патріотичні партії, політичний спектр, націоналізм, народна партія, інституційний дизайн.

Сучасна партологія перебуває перед непротриманим викликом перегляду класичних концепцій та пошуку рішень для політичних сил з метою їх підвищення і спроможності зростання громадської активності. Поняття масової партії дедалі більше ставиться під сумнів у академічному та експертному спів товаристві. Політичні науки намагаються визначити джерела й ресурси мобілізаційної спроможності неформальних громадських рухів індивідуальної та мережної політичної участі. В цьому контексті питання розвитку патріотичних політичних сил виходить далеко за межі суто ідеологічних дискусій. Все більшої актуальності набуває питання широкого розуміння незалежності партій від їх атрибутивної ідейної акцентуації, тобто номіналізації ідеологічного спектру в назві партії.

Тема політичного патріотизму стає дедалі більш актуальною та поширеною для багатьох країн сучасної Європи. Проблеми міграції, загроза національним інтересам, геополітичні зсуви, впливають на стан громадської думки та симпатії індивідуальних або нейтральних громадян. Ренесанс правих політичних сил у сучасній Європі зумовлений хвилеподібним розвитком конфігурації партійних систем і парламентських форм правління, в яких гегемонія однієї частини політичного спектру (лівих, екологістських партій тощо) змінюється домінуванням консервативних й народних політичних сил. Специфіка інституційної конфігурації патріотичних політичних сил сучасного ЄС заслуговує на увагу через особливу роль, яку зіграли партії і політичні групи даного спрямування у Революції Гідності в Україні.

Під особливостями інституційного дизайну патріотичних політичних сил сучасні політологи (див. С. Ніколені [18]) розуміють не лише їх організаційну структуру, але й значення і роль у політичній системі кожної країни ЄС в цілому. Важливим питанням наукового пошуку є функція політичних сил у кожному суспільстві, зміст якої може ранжуватися (залежно від національних традицій та політичного спектру) від суто репрезентативної до комунікаційно–артикуляційної. Ключовим параметром є їх значення стосовно нагальних суспільних проблем, які раніше були за межами активного суспільного обговорення.

Проблеми інституційного дизайну сучасних політичних партій вивчають як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Зокрема, Т. Астахова розкрила конституційно–правовий аспект діяльності політичних партій в системі інститутів громадянського суспільства [1], О. Віннічук вивчає інституційний дизайн лобізму в умовах демократії [2], Н. Колісниченко розкриває політичні партії як основний інституційний канал рекрутування та підготовки суб'єктів політичної діяльності [4], О. Стойко досліджує консервативні партії Східної Європи [8], Н. Девінз та Е. Девід встановлюють обмеження інституційного дизайну поляризації партій [9], Дж. К'юпер розкриває інституції глобальної демократії [17], Б. Нванкво вивчає інституційний дизайн африканських демократій [19]. Однак, існує потреба в уточненні специфіки інституційного дизайну патріотичних політичних сил сучасного ЄС, їх функціонального значення у межах політичної системи окремих країн та європростору в цілому.

Метою статті є встановлення специфіки розвитку патріотичних політичних партій сучасної Європи у контексті їх інституційної еволюції.

Інституційна еволюція партій сучасного ЄС пов'язана, передусім з консолідацією носіїв правих настроїв у суспільстві. З цієї причини праві політичні партії Європи тяжіють до міжнародної співпраці з метою вибору тактики для інституційної компенсації за умов порівняно невеликої популярності. На цій основі сучасні націоналістичні праві партії Європи стають комунікаційними осередками, які визначають підготовку політичних кампаній партійних лідерів. Згідно з аналітичним матеріалом В. Хейл, у червні 2016 року відбулася зустріч представників австрійської Партії Свободи і Французького національного фронту Марін Ле Пен, які провели акцію «Патріотична весна». У 2016 році такий захід відбувся вже вдруге поспіль. Його очолив лідер австрійської партії Свободи Хайнц-Крістіан Страхе. Також до неї приєдналися партія «Альтернатива для Німеччини», яку очолює Фрауке Петрі. Лідери європейських правих партій зустрілися на горі Зукшпіце, яка є найвищою горою в Німеччині. Серед інших учасників у акції брали участь представники Нідерландської партії Свободи та Бельгійської партії фламандців [11].

Інституційна еволюція сучасних європейських правих партій також пов'язана з метою залучення уваги до своєї діяльності. Політичні партії ЄС правого спрямування нерідко влаштовують показові судові процеси, залучаються до публічної презентації резонансних політичних справ. В цілому можна стверджувати, що загальне середовище партійної системи ЄС не є сприятливим для правих і патріотичних політичних сил. Про це, зокрема, неодноразово заявляв одіозний бельгійський політик Франк Крейелман.

Поряд з цим, в окремих країнах ЄС, які мають особливе ставлення до Союзу, існують вкрай протилежні тенденції. Як вважає британська дослідниця Д. Фостер, День народження королеви Великобританії відкрив новий вид прояву патріотизму: вуличні вечірки стали основою для підвищення націоналізму середнього класу. Значного поширення набуло вшанування звичаїв часів Британської Імперії [10].

Прикметною рисою інституційної еволюції європейських правих політичних сил стає їх діяльність щодо акумулювання та використання загальних патріотичних настроїв у суспільстві. У таких країнах, як Великобританія, Бельгія, Іспанія властивістю соціальної активності громадян є добровільні збори під час національних свят, використання національної символіки, тощо. За таких умов праві політичні сили намагаються якомога повніше використати «стихийний, неорганізований» патріотизм. З цією метою вони застосовують інституційну мімікрію – перетворюються на громадські рухи, намагаються продемонструвати близькість своїх позицій до позицій простих громадян. Як свідчить приклад Великобританії, «британський націоналізм середнього класу має дві сторони. По-перше, крайню праву, представлену у карикатурній формі футбольними вболівальниками з англійськими національними прапорами і, по-друге, прояви правих поглядів середнього класу, зокрема, святкування дня народження королеви на фоні британського прапора. Ці два види націоналізму не є повністю ізольованими. Перший є відверто расистським, інший виступає з аполітичною Британської Імперії. Апологети Британської

Імперії серед британського середнього класу уникають критики колоніальної історії Британії. Стверджується, що якщо декілька років тому британські патріоти були б висміяні, то тепер тренд демонстрації проявів націоналізму є загальнопоширеним» [10].

Нерівномірність поширення націоналістичних й патріотичних настроїв у суспільстві змушує праві патріотичні сили Європи гнучко реагувати на зміну громадської думки й використовувати моменти посилення правих настроїв. Розрізнення націоналістичних й патріотичних ідейних переконань в багатьох випадках є суто умовним. Тому однією з рис інституційної еволюції правих та патріотичних політичних сил є зменшення акценту на ідеологічних і доктринальних положеннях. Перехід до популістських гасел відбувається незважаючи на традиційну для консерваторів поміркованість у соціальних питаннях. Навіть опоненти правих в умовах глобальної соціально-економічної кризи та кризи міграції у Європі, активно поєднують «патріотичну» риторику з вимогами широких соціальних дотацій та підвищення соціальних стандартів. Як стверджує британський аналітик Т. Пені, представник керівної еліти британських лейбористів О. Сміт виступив з патріотичною промовою щодо партійного лідерства. Сміт апелював до національної місії Великобританії, намагаючись виступити як суперник Джеремі Корбіна у змаганні за партійне лідерство. Зазначається, що Оуен Сміт намагається привабити членів партії на основі контрасту з Дж. Корбіном, який має «недостатню патріотичну позицію» [20]. Таким чином, псевдо-права політична позиція стає інструментом партійних маніпуляцій.

Використання бренду патріотизму лівими та ліво-центристськими політичними силами змушує патріотичні та праві партії радикалізувати свої вимоги, виступати за першість у захисті традиційних цінностей. Враховуючи універсальність патріотичних настроїв (незалежно від партійної та ідейної приналежності громадян), для патріотичних сил залишається значний простір для зростання. Однак, ці умови можуть бути ефективно використані лише за наявності вірної інституційної моделі, яка має поєднувати комунікаційну привабливість, властиву маргінальним і популістським політичним силам, організаційну дисперсність та ідеологічну гнучкість. Процес виходу Великої Британії з ЄС довів, що успішно опанувати протестні настрої можуть раніше неінституціоновані гравці (йдеться про раптову появу Партії незалежності Великобританії, яка акумулювала електоральну підтримку як лейбористів, так і консерваторів). Звідси, партії повинні формувати дуже сильне аналітичне й прогностичне ядро, яке буде передбачати зростання стихійних патріотичних настроїв у суспільстві, для того, щоб у слушний момент відповісти на його запити та потреби. У матеріалі П. Хітченса стверджується, що Британія потребує нових патріотичних лідерів [13]. Не зважаючи на результати голосування по виходу Великої Британії з ЄС. У розвідці Л. Ріда обґрунтовано, що у США патріотизм є меморіальним. Його прояви пов'язані із звичними святами, наприклад, з різдвяними. Коли люди перебувають у святковій атмосфері, поширюється тенденція «святкового патріотизму». Це відбувається зазвичай під час святкування Дня Незалежності, Дня Прапора і Дня Пам'яті у США [21].

Трансформація інституційної моделі патріотичних політичних сил в сучасній Європі пов'язана з розвитком так званого «буденного патріотизму» як сукупності проявів соціального світовідчуття. Патріотична ідентичність стає основою для сприйняття громадянами навколишнього світу та їх поведінки. Це спричиняє необхідність для патріотичних політичних сил у демократичних суспільствах відповідати загальним уявленням населення щодо патріотизму. Для забезпечення такого стану найбільш вдалою інституційною формою є «децентралізовані громадські партії», які концентрують свою увагу на локальних спільнотах, уникаючи відстоювання абстрактних ідеологічних положень. За контрастом з Європою, американські експерти вважають, що патріотизм не є сліпою вірою до лідерів. Патріотизм також не є просто засобом, який спонукає до голосування. Патріотизм заснований на ідеях, які пов'язані з народженням країни. Людина є патріотом Америки, якщо поділяє ідеї засновників цієї держави, які поклали своє життя на розбудову країни. Основою патріотизму у США є ідея свободи. Справжній патріотизм не пов'язаний з успіхом певних політиків, з підсумками урядової політики або з процесами в економіці, ситуацією на фондових ринках тощо [13].

На відміну від країн сталої демократії, специфічними рисами патріотичних політичних сил трансформаційних країн, є радикалізація патріотичних настроїв, концентрація зусиль на певних соціальних проблемах та висока мотиваційна спроможність. Вона дозволяє розгорнути за порівняно короткий термін значну за масштабами масову політичну силу. Приклад сучасної Угорщини засвідчує, що тривале домінування лівих політичних сил (1998–2010 рр.) призвело до значного невдоволення населення, яке резонувало із результатами перших років перебування Угорщини у складі ЄС та світовою фінансово-економічною кризою. Звідси патріотична риторика угорських правих партій – громадських рухів засвідчила не лише високу переконливість патріотичних ідей, але й здатність поширювати соціал-популістські гасла та маніпулювати громадською думкою. Згідно даними сайту Йоббік («Руху за крашу Угорщину») [15], Угорщина повинна належати угорцям [14]. Політика ЄС визнається неефективною у питаннях боротьби з тероризмом та напливу мігрантів. Основними закликами партії Йоббік є «Ми не хочемо міграції, ми не хочемо тероризму», які висувуються на масових заходах. Стверджується, що Європейська комісія наполягала на ідеї, що емігранти, які наповнюють Європу, повинні бути розселені по всіх країнах ЄС [11].

Можливість вдало використати основні теми, які потребували вирішення в угорському суспільстві, зробила партії Йоббік і Фідес основними правлячими партіями в Угорщині з 2010 року, надали їм можливість успішно пройти кілька електоральних кампаній. Такий результат не є характерним для країн розвинених демократій – старих членів ЄС, оскільки в парламентських республіках спостерігається тенденція до зміни урядових коаліцій та втрати позицій правлячими партіями у міжвиборний період.

Саме інституційна гнучкість угорських патріотичних сил, які одночасно є ідеологічними партіями та

масовими громадськими рухами дозволила їм забезпечити широку підтримку населення в умовах зростання значення соціальних медіа [16]. Однак, слід зважити й на тривалість сприятливої ситуації, поглиблення мігрантської кризи та затяжний період економічної рецесії в ЄС. У цей період спостерігалось зростання євроскептицизму та поширення враження про невинуватість багатьох сподівань щодо перебування у Європейському Союзі. Згідно з матеріалами Британської національної партії, європейські політики дедалі більше схилиються до патріотичних рухів. Акцентовано увагу на тому, що в Австрійська патріотична партія отримала контроль над нижчою палатою Парламенту [22].

Успіхи правих і патріотичних партій у Європі засвідчують, що хвиля поширення правих настроїв серед населення континенту триває. Зазначений період імовірно буде мати вплив до моменту значного економічного поживлення та зростання соціальних стандартів і доходів населення. Інституційна модель правих партій як партій передусім кадрових, та таких, які розраховують на успіх в результаті поширення етностереотипів та загострення протистоянь на національному ґрунті, спростовує уявлення щодо патріотичних партій як розгалужених і стабільних структур [7]. Скоріше патріотичні партії в Європі очікують слушного моменту для висунування правих гасел й отримання електоральних дивідендів, ніж розраховують на широку роботу у масах. Успіх правих політичних сил у сучасній Європі пов'язаний передусім із банкрутством ліволіберальних та лівоцентристських парламентських урядових коаліцій, ніж із успішною розбудовою мобілізаційних партійних структур їх консервативних і правих опонентів. У Швейцарії, антиемігрантська й антиісламістська Швейцарська народна партія перемогла з найбільшим результатом – 29,4%, й отримала 65 місць з 200 у Національній Раді. Разом з Вільною демократичною партією Швейцарії, яка отримала третє місце, ці сили формують достатньо сильний правий фланг у парламенті. У Швеції шведські демократи очолюють соціологічні опитування. Вони, як стверджується, можуть сформувати урядову коаліцію у майбутньому Парламенті. Французький лідер Марін Ле Пен та її партія Національний фронт, набрала велику кількість голосів під час регіональних виборів у грудні 2016 р. Марі Ле Пен, найбільш вірогідно, отримає президентство в регіоні Па-де-Кале й очолює дані опитувань [22].

Значення й структура патріотичних політичних сил в Європі зростає не лише через їх відповідність політичному моменту, але також у зв'язку з послідовністю позицій правих сил, які зберігають критичні позиції щодо проблем культурної інтеграції мігрантів, розширення спільних політик ЄС та спільної відповідальності членів Євросоюзу протягом тривалого часу. Інституційна спроможність правих та патріотичних сил проявляється у можливості швидкого переходу від маргінального стану до стану правлячих чи урядових сил і навпаки. Таку можливість дає збереження організаційного ядра, яке проявляє свою високу адаптивність щодо зміни політичної ситуації. У Нідерландах Партія Свободи Гірта Вільдерса очолює опитування, у Данії – Данська народна партія формує коаліційний уряд і перебуває на третьому місці у національному

рейтингу, у Німеччині Національно-демократична партія (НДП) набула великої кількості нових членів, Партія «Альтернативи для Німеччини», яка зародилася на основі націоналістичного руху «Пегіда», також отримувє значні результати на виборах у регіональні парламенти. У Польщі Партія Права і Справедливості отримала 29% на парламентських виборах і сформувала уряд. В Угорщині результати показують патріотичні сили, які представлені Прем'єр-міністром В. Орбаном, який стверджує, що Угорщина ніколи не стане ісламською державою [22].

Масмо погодитися з тим, що висновок стосовно кінцевого пункту еволюції інституційної форми правих та патріотичних політичних сил в сучасній Європі має ґрунтуватися на більш широкому кількісному та якісному аналізі електоральних результатів. Однак кількісна присутність правих та патріотів в органах місцевого самоврядування і державного управління є наслідком того, що патріотичні сили активно намагаються здобути популярність серед широких верств локальних громад. При цьому вони значною мірою випробовують на міцність своє електоральне ядро. Крім того, включення до відносно закритих партійних структур широких верств громадян і визначення як оптимальної інституційної моделі широкого громадського руху містить небезпеку втрати ідейної послідовності та зростання компоненту популізму у відстоюванні політичних інтересів. Одного разу публічно заявивши про свою масову підтримку популістичним гаслам, праві та патріотичні сили можуть втратити можливість групового відстоювання своїх інтересів за умови, коли вони втраять статус правлячих та урядових політичних сил. При цьому інституційна стабільність патріотичних політичних сил буде залежати від стану мінливої громадської думки, що також може спричинити непередбачуваність в електоральних результатах.

Висновки. Як бачимо, класичні партіологічні схеми визначають ідеологічні уподобання політичних сил, як основи їх мобілізаційної спроможності і маркер електоральних уподобань їх прибічників. Водночас як свідчить досвід сучасної ЄС, політика мультикультуралізму призвела не лише до поширення принципів толерантності та ціннісної універсалізації, але також призвела до тенденції пошуку ідеологічно нейтральними громадянами власної політичної репрезентації. Інституційна конфігурація правих політичних сил у країнах ЄС еволюціонує не відповідно до популярності або непопулярності правої ідеї у конкретному соціумі, але відповідно до можливостей політичних акторів опанувати популістські очікування у певній політичній ситуації. Досвід країн-старих членів ЄС засвідчив, що медійний порядок денний популістського патріотизму став формуватися, передусім, непартійними політичними суб'єктами. Це спонукало традиційні політичні партії до організаційних змін, які дали можливість діяти більш динамічно. Як свідчить приклад Великої Британії, події, які передували доленосному референдуму щодо її виходу з ЄС у жовтні 2016 року, маргінальні право-радикальні групи активно використовували протестний потенціал «стихийного» патріотизму. Загальне невдоволення «Брекситом» частини британського суспільства активно використали шотландські політичні сили, які просувають у

політичний порядок денний від'єднання Шотландії від решти Сполученого королівства.

Як свідчать приклади Центральної і Східної Європи, ренесанс правих сил після 2010 року ґрунтувався не на підтримці правої або націоналістичної ідеології, а на основі несприйняття стагнації у період правління соціал-демократичних та ліберальних урядів. Звідси в Угорщині ідеологічні праві партії об'єдналися у національну суперпартійну структуру під назвою «Фідес», що дозволило їм не лише перемогти у 2010 році, але й тривалий час утримувати владу. Приклад Чехії засвідчив, що класичні праві ідеологічні тези й націоналістична риторика, не повною мірою відповідає інвестиційним партійним-проектам патріотичного спрямування (наприклад, «ТОП 9»), які здатні посісти досить вагоме місце у взаємодії з іншими політичними партіями.

В цілому, можна стверджувати, що патріотичні політичні сили Європи використовують механізми інституційної мімікрії для того, щоб уникнути маргінальності та використати протестний потенціал громадської думки на чергових виборах у своїх країнах. Перспективою подальшого розгляду теми, порушеної в даній статті є розгляд особливостей інституційного дизайну патріотичних політичних партій сучасної України.

Список використаних джерел

1. Астахова Т. В. Політичні партії в системі інститутів громадянського суспільства: конституційно-правовий аспект [Текст] / Т. В. Астахова // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. – Вип.64. – С.128–137.
2. Віннічук О. В. Інституційний дизайн лобізму в умовах демократії [Текст] / О. В. Віннічук // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2014. – Вип.8. – С.171–174.
3. Кафарський В. І. Політичні партії та групи тиску: проблеми взаємовідносин та правового регулювання [Текст] / В. І. Кафарський // Університетські наукові записки. – 2006. – №2. – С.403–410.
4. Колісніченко Н. М. Політичні партії як основний інституційний канал рекрутування та підготовки суб'єктів політичної діяльності [Текст] / Н. М. Колісніченко // Університетські наукові записки. – 2009. – №3. – С.261–267.
5. Раупова І. Діяльність Європейської Народної Партії в рамках Ради Європи: її вплив на позиціонування України [Текст] / І. Раупова // Вісник Львівського університету. Сер.: Міжнародні відносини. – 2012. – Вип.31. – С.143–148.
6. Рева Т. С. Правоекстремістські партії: термінологічний аналіз [Текст] / Т. С. Рева // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2013. – №3. – С.201–204.
7. Симонян Ю. Ю. «Піратські партії» – парадоксальне явище? [Текст] / Ю. Ю. Симонян // Митна справа. – 2013. – №4 (2.2). – С.271–276.
8. Стойко О. Консервативні партії Східної Європи [Текст] / О. Стойко // Studia politologica Ucraino-Polona. – 2011. – Вип.1. – С.162–166.
9. Devins N. Not-So-Independent Agencies: Party Polarization and the Limits of Institutional Design [Text] / Neal Devins, E. David // Boston University Law Review. – 2008. – P.459–498.
10. Foster D. The Queen's birthday has unleashed a pernicious new patriotism [Electronic resource] / D. Foster. – Retrieved from URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/10/queen-elizabeth-90th-birthday-street-parties-middle-class-nationalism-british-empire>
11. Firm preventive measures are needed against terrorism [Electronic resource]. – Retrieved from URL: http://jobbik.com/firm_preventive_measures_are_needed_against_terrorism
12. Hale V. 'Patriotic Spring': Populist Parties to Meet in Vienna [Electronic resource] / V. Hale. – Retrieved from URL: <http://www.breitbart.com/london/2016/06/10/patriotic-spring-parties-vienna/>

13. Hitchens P. Forget the EU vote – all Britain really needs is patriotic leaders [Electronic resource] / P. Hitchens. – Retrieved from URL: <http://www.dailymail.co.uk/debate/article-3909314/PETER-HITCHENS-Forget-EU-vote-Britain-really-needs-patriotic-leaders.html#ixzz4TPdOMFV1>

14. Hungary shall belong to hungarians as long as we breathe [Electronic resource]. – Retrieved from URL: http://jobbik.com/hungary_shall_belong_to_hungarians_as_long_as_we_breathe

15. Jobbik welcomes the success of RMDSZ and expresses sympathy for the abandoned people's party [Electronic resource]. – Retrieved from URL: http://jobbik.com/jobbik_welcomes_the_success_of_rmdsz_and_expresses_sympathy_for_the_abandoned_peoples_party

16. Joseph S. Social Media, Political Change, and Human Rights [Electronic resource] / S. Joseph // Int'l & Comp. L. Rev. 145 (2012). – Retrieved from URL: <http://lawdigitalcommons.bc.edu/iclr/vol35/iss1/3>

17. Kuyper J. W. Designing Institutions For Global Democracy: Flexibility Through Escape Clauses And Sunset Provisions [Electronic resource] / J. W. Kuyper // Ethics and global politics. – Vol.6. – No4 (2013). – Retrieved from URL: <http://www.ethicsandglobalpolitics.net/index.php/egp/article/view/19163>

18. Nikolenyi C. Institutional Design and Party Government in Post-Communist Europe [Text] / C. Nikolenyi. – Oxford: Oxford university press, 2014. – 217 p.

19. Nwankwo B. O. Institutional Design and Functionality of African Democracies: A Comparative analysis of Nigeria and Uganda [Text] / B. O. Nwankwo. – Digital-Print-Service, Berlin, 2003. – 388 p.

20. Penny T. U.K. Labour's Smith Makes Patriotic Pitch for Party Leadership [Electronic resource] / T. Penny. – Retrieved from URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-07-26/u-k-labour-s-smith-makes-patriotic-pitch-for-party-leadership>

21. Reed L. W. The True Meaning of Patriotism [Electronic resource] / L. W. Reed. – Retrieved from URL: <https://fee.org/articles/the-true-meaning-of-patriotism/>

22. Shetlandman European politics heading straight to the Patriotic right movements [Electronic resource] / Shetlandman. – Retrieved from URL: <https://www.bnp.org.uk/news/national/european-politics-heading-straight-patriotic-right-movements>

References

1. Astahova T. V. Politychni partii' v systemi instytutiv gromadjans'kogo suspil'stva: konstytucijno-pravovij aspekt [Tekst] / T. V. Astahova // Aktual'ni problemy derzhavy i prava. – 2012. – Vyp.64. – S.128–137.

2. Vinnichuk O. V. Instytucijnyj dyzajn lobizmu v umovah demokratii' [Tekst] / O. V. Vinnichuk // Filozofija i politologija v konteksti suchasnoi' kul'tury. – 2014. – Vyp.8. – S.171–174.

3. Kafars'kyj V. I. Politychni partii' ta grupy tysku: problemy vzajemovidosyn ta pravovogo reguljuvannja [Tekst] / V. I. Kafars'kyj // Universytets'ki naukovy zapysky. – 2006. – №2. – S.403–410.

4. Kolisnichenko N. M. Politychni partii' jak osnovnyj instytucijnyj kanal rekrutuvannja ta pidgotovky sub'ektiv politychnoi' dijal'nosti [Tekst] / N. M. Kolisnichenko // Universytets'ki naukovy zapysky. – 2009. – №3. – S.261–267.

5. Raupova I. Dijal'nist' Jevropejs'koi' Narodnoi' Partii' v ramkah Rady Jevropy: i'i' vplyv na pozycionuvannja Ukraïny [Tekst] / I. Raupova // Visnyk L'vivs'kogo universytetu. Ser.: Mizhnarodni vidnosyny. – 2012. – Vyp.31. – S.143–148.

6. Reva T. S. Pravoekstremists'ki partii': terminologichnyj analiz [Tekst] / T. S. Reva // Visnyk Nacional'noi' akademii' kerivnyh kadriv kul'tury i mystectv. – 2013. – №3. – S.201–204.

7. Symonjan Ju. Ju. «Pirats'ki partii'» – paradoksal'ne javyshhe? [Tekst] / Ju. Ju. Symonjan // Mytna sprava. – 2013. – №4 (2.2). – S.271–276.

8. Stojko O. Konservatyvni partii' Shidnoi' Jevropy [Tekst] / O. Stojko // Studia politologica Ucraino-Polona. – 2011. – Vyp.1. – S.162–166.

9. Devins N. Not-So-Independent Agencies: Party Polarization and the Limits of Institutional Design [Text] / Neal Devins, E. David // Boston University Law Review. – 2008. – P.459–498.

10. Foster D. The Queen's birthday has unleashed a pernicious new patriotism [Electronic resource] / D. Foster. – Retrieved from URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/10/queen-elizabeth-90th-birthday-street-parties-middle-class-nationalism-british-empire>

11. Firm preventive measures are needed against terrorism [Electronic resource]. – Retrieved from URL: http://jobbik.com/firm_preventive_measures_are_needed_against_terrorism

12. Hale V. 'Patriotic Spring': Populist Parties to Meet in Vienna [Electronic resource] / V. Hale. – Retrieved from URL: <http://www.breitbart.com/london/2016/06/10/patriotic-spring-parties-vienna/>

13. Hitchens P. Forget the EU vote – all Britain really needs is patriotic leaders [Electronic resource] / P. Hitchens. – Retrieved from URL: <http://www.dailymail.co.uk/debate/article-3909314/PETER-HITCHENS-Forget-EU-vote-Britain-really-needs-patriotic-leaders.html#ixzz4TPdOMFV1>

14. Hungary shall belong to hungarians as long as we breathe [Electronic resource]. – Retrieved from URL: http://jobbik.com/hungary_shall_belong_to_hungarians_as_long_as_we_breathe

15. Jobbik welcomes the success of RMDSZ and expresses sympathy for the abandoned people's party [Electronic resource]. – Retrieved from URL: http://jobbik.com/jobbik_welcomes_the_success_of_rmdsz_and_expresses_sympathy_for_the_abandoned_peoples_party

16. Joseph S. Social Media, Political Change, and Human Rights [Electronic resource] / S. Joseph // Int'l & Comp. L. Rev. 145 (2012). – Retrieved from URL: <http://lawdigitalcommons.bc.edu/iclr/vol35/iss1/3>

17. Kuyper J. W. Designing Institutions For Global Democracy: Flexibility Through Escape Clauses And Sunset Provisions [Electronic resource] / J. W. Kuyper // Ethics and global politics. – Vol.6. – No4 (2013). – Retrieved from URL: <http://www.ethicsandglobalpolitics.net/index.php/egp/article/view/19163>

18. Nikolenyi C. Institutional Design and Party Government in Post-Communist Europe [Text] / C. Nikolenyi. – Oxford: Oxford university press, 2014. – 217 p.

19. Nwankwo B. O. Institutional Design and Functionality of African Democracies: A Comparative analysis of Nigeria and Uganda [Text] / B. O. Nwankwo. – Digital-Print-Service, Berlin, 2003. – 388 p.

20. Penny T. U.K. Labour's Smith Makes Patriotic Pitch for Party Leadership [Electronic resource] / T. Penny. – Retrieved from URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-07-26/u-k-labour-s-smith-makes-patriotic-pitch-for-party-leadership>

21. Reed L. W. The True Meaning of Patriotism [Electronic resource] / L. W. Reed. – Retrieved from URL: <https://fee.org/articles/the-true-meaning-of-patriotism/>

22. Shetlandman European politics heading straight to the Patriotic right movements [Electronic resource] / Shetlandman. – Retrieved from URL: <https://www.bnp.org.uk/news/national/european-politics-heading-straight-patriotic-right-movements>

Filatov B. A., Candidate of Juridical Sciences,

Member of the Political Council of the Political Party

«Ukrainian Union of Patriots» (Ukraine, Dnipro), bfilatow@i.ua

Contemporary EU patriotic parties: peculiarities of institutional design

The article deals with the specifics of the institutional transformation of the political parties of patriotic direction in contemporary EU countries. Studied the model of right-wing political forces adaptation to the process of departisation and deideologization of society. Established peculiarities of integration of various political forces in the national protest projects. Considered institutional mimicry technologies in the processes of adaptation to paradigm changes of citizen's political participation in the countries of the contemporary EU. Grounded the actuality of patriotism and right-wing sentiment spread to the countries of contemporary Europe. Clarified the meaning of migration problems, threats to national interests, geopolitical shifts for the state of public opinion and sympathy politically neutral citizens. Evaluated institutional consistency of right-wing and patriotic forces. The aim of the article is to establish the specificity of the patriotic political parties of contemporary Europe in the context of their institutional evolution. Analyzed possibilities of rapid patriotic parties transition from the marginal state to state of government or ruling powers. Explored the importance of right-wing political forces organizational core as a factor in the high adaptability to the political situation's change. The conclusion has been made of the final point of the evolution of the institutional forms of right-wing and patriotic political forces in contemporary Europe. Grounded the importance of quantitative and qualitative analysis of the electoral results for the assessment of the patriotic parties institutional evolution. Established a prospective impact of the patriotic parties' presence in local government and public administration. Figured out a way in which patriotic forces are actively trying to gain popularity of the main population groups. The attention is focused on the factors ensuring the strength of the European Union right-wing political forces electoral core.

Keywords: *patriotic party, political spectrum, nationalism, people's party, institutional design.*

* * *